

Srečko v »konstruktivističnem« televizijskem ritmu

PETER KOLŠEK

Šum Kosovela
scenarij in režija
Marjan Frankovič
RTV Slovenija
9. 5. 2006

dokumentarni portret

Filmski esej o Kosovelu je pobudila pesnikova stoletnica rojstva, njej je tudi namenjen; zakaj smo ga videli šele dve leti pozneje, ni jasno, očitno pa je, da je film nastal po praznovanjih, saj navaja številke iz občinskega proračuna, ki je šel v ta namen: če smo si prav zapomnili, je sežansko občino spomin na Srečka stal osem milijonov

tolarjev. V filmu vidimo in slišimo tudi lokalne kulturne može (ne pa akademskih literarnih zgodovinarjev), vidimo vlak, ki se pelje na Kras, in v njem Boštjana Perovška, ki molče motri Srečkovo usodo in si najbrž misli, kar pripoveduje glas v ozadju, vidimo predsednika Drnovška, ki govori (najbrž trboveljskim) rudarjem, kakor jim je (zagorskim) govoril tudi Srečko v tisti daljni zimi 1926 in se na poti domov usodno prehladil, vidimo starejšo domačinko, ki se še spominja pesnika, ko je prišel k njim iskat pečen kruh – zlasti pa se nagledamo vizualizirane predmetnosti, ki je obkrožala

Kosovelov materialni in duhovni svet.

A eno je tisto, kar je izpostavljeno pogledu, drugo pa je to, kako je ta izpostavljenost strukturirana. Avtor Marjan Frankovič se je odločil za »konstruktivistični« princip, da bi tako pač najbolje zajel nemir, drhtavico, nervozo, begotnost in vendar notranjo kompaktnost Kosoveloove duhovne eksplozije, ki ne odmeva samo v njegovi poeziji, ampak tudi v vsem, kar je počel in mislil. Naslov Šum Kosovela je morda nekoliko premalopomenski, a iz filmičnega eseja, ki se raje deklarira za »dokumentarni portret«, je njegov namen jasno

razviden. Kamera Bojana Kastelica je pripravila material za frenetično montažo, skozi katero naj udarja ritem konstruktivistične revolucije umetnosti, v kateri je kipenje idej prehitevalo refleksivno mišljenje. Takšen ritem se umiri šele proti koncu, ko gre za smrtne in zagrobne zadeve. Frankoviču je nedvomno uspelo ustvariti podobo »konstruktivističnega« Kosovela, ni pa dovolj dobro razrešil vprašanja, komu je ta trzajoče kolažirana podoba pravzaprav namenjena: edukaciji, običajni informaciji ali umetniški interpretaciji.